

Dedykacja:
Dla Sióstr Zmartwychwstanek
Eseista – Stan Zawiślak

MARIA JADWIGA KOTOWSKA (Siostra Alicja) – nauczycielka fizyki i chemii

Seria: Profesorki Super-Babki
Odcinek nr: 53
Podseria: składanki¹

+++++
Polecane/Omawiane książki:

- [1] **Bogu i Ojczyźnie. Męczennicy Gdańscy. Podtytuł: Martyrologium Archidiecezji Gdańskiej okresu II wojny światowej, Zespół redakcyjny. Gdańskie Seminarium Duchowne. Gdańsk 2019.**
- [2] **Agata Puścikowska: Wojenne siostry. (dopisek na okładce: Niezwykłe historie bohaterkich kobiet). Znak, Kraków 2019.**

+++++
Słowa kluczowe: zginęła w Lasach Piaśnickich rozstrzelana przez Hitlerowców, błogosławiona kościoła katolickiego, mgr - Uniwersytet Warszawski, Kęty, Wejherowo

Bohaterką kolejnego odcinka jest profesorka szkoły średniej i seminarium nauczycielskiego (w Warszawie). Urodziła się 20 lipca 1899r². Przez pewien czas mieszkała na ulicy Freta w Warszawie, gdzie wraz z rodzicami rezydowała także wiele lat wcześniej Maria Skłodowska! Dziś w tym domu jest muzeum³. Nasza obecna Heroina została aresztowana przez Hitlerowców 11 listopada 1939, akurat w taki świąteczny dzień...

Książka [1] omawia losy 4 księży i właśnie naszej Bohaterki – wszyscy zginęli z rąk Hitlerowców. Oprócz życiorysów jest rozdział 'Tło historyczne'. Natomiast w części drugiej jest zbiór wierszy patriotycznych. Książka ma

¹ Składanki poprzednie to np. „Kobiety ze Lwowa” (odcinek nr 30) oraz „Upór i przekora. 52 kobiety, które odmieniły naukę i świat”; zwykle z takiej składanki wybierana jest jedna bohaterka ...

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Alicja_Jadwiga_Kotowska; w Wikipedii.

<http://www.zmartwychwstanki.org.pl/bl-siostra-alicja/zyciorys/>; Życiorys Bohaterki na stronie Sióstr Zmartwychwstanek.

³ Zdjęcie muzeum jest w odcinku o córce Marii Skłodowskiej-Curie, czyli o Irenie Joliot-Curie.

format małego zeszytu szkolnego, ma 267 stron, miękkie okładki, papier jest biały, kredowy, dość gruby. Na przedniej stronie okładki są zdjęcia (jakby do dokumentów) wszystkich opisanych postaci. W eseju będzie omówiona tylko treść książki odnosząca się do naszej Heroiny. Jest wiele Jej zdjęć oraz innych okolicznościowych fotografii, są one czarno-białe i kolorowe. Zespół autorów to 10 kleryków pod kierownictwem ks. dr. Krzysztofa Kinowskiego. Książkę wydało Gdańskie Seminarium Duchowne. Wstęp napisał sam arcybiskup gdański. Książka zawiera zdjęcia sprzed II wojny światowej – także z archiwów zakonnych.

Książka [2] to życiorysy ponad 20 sióstr zakonnych, które odznaczyły się bohaterstwem w czasie II wojny światowej. Część z nich zginęło z rąk najeźdźców. Jedna z nich jest już bohaterką naszej serii (patrz odcinek nr 16⁴). Książka liczy 286 stron, ma twarde okładki, „Znak” to renomowane wydawnictwo, Siostrze Alicji poświęcono strony: 189-205, zamieszczono jedno zdjęcie Bohaterki. Wiele z tych sióstr ratowało Żydów, czasem to było właśnie powodem do ich zabicia przez okupantów.

Autorka książki [2] jest dziennikarką⁵, która z ogromnym zaangażowaniem i pasją pisze o swoich bohaterkach, które niestety w wielu przypadkach zginęły.

W Lasach Piaśnickich razem z Naszą Bohaterką (w Jej grupie) rozstrzelano łącznie 313 osób z Ziemi Gdańskiej oraz samego Gdańska. Eseista zdobył doktorat na Politechnice Gdańskiej. W Budynku Głównym PG, gdzie odbywała się obrona doktoratu, jest tablica poświęcona zamordowanym studentom i absolwentom przedwojennej Politechniki w Wolnym Mieście Gdańsku: **narodowości polskiej** – tych Hitlerowscy łapali i mordowali ze szczególnym okrucieństwem – to kwiat inteligencji oprócz księży, czy właśnie zakonnic. Cała inteligencja, policja czy działacze wszelkich organizacji patriotycznych byli ‘na celowniku’ najeźdźców.

⁴ Wtedy nie powoływano się na tę książkę.

⁵ Absolwentka dziennikarstwa i komunikacji społecznej na Uniwersytecie Warszawskim. Od 2006 r. redaktor warszawskiej edycji „Gościa”, a od 2011 dziennikarz działu „Polska”.

https://www.gosc.pl/Komentarze/Agata_Puscikowska; Gość to strona internetowa związana z czasopismem katolickim „Gość Niedzielny”.

Nasza Bohaterka była z urodzenia warszawianką. Miała starszą siostrę, ale potem w rodzinie pojawiło się jeszcze sześćoro dzieci. Strona 124: uroczę zdjęcie – już jako zakonnica z rodziną – warto zwrócić uwagę na kapelusze pań, brytyjskie modystki mogą się uczyć od polskich... Z całą rodziną jest ujęta na fotografii na str. 122. Ojciec Jan Kotowski ukończył konserwatorium (wyższą szkołę muzyczną) w Warszawie. Znalazł się w wojsku carskim, został kapelmistrzem. Po powrocie ze służby został nauczycielem muzyki, a także organistą w kościele parafialnym Zakonu Kaznodziejskiego (oo. Dominikanów na ul. Freta) w Warszawie. Mama zajmowała się domem (str. 121): „Mama [Zofia] pięknie mówiła po rosyjsku, mając wspaniałą pamięć – recytowała wiersze”. Maria została ochrzczona w Parafii Nawiedzenia NMP (Najświętszej Marii Panny)⁶ w Warszawie na tzw. Nowym Mieście. Potem na pewien czas rodzina przeniosła się do Krasińca na Mazowszu, gdzie ojciec pracował w cukrowni jako główny księgowy. To dawało dobre warunki życia dla całej rodziny, mieli dom, a dzieci kształcenie domowe. Poziom był dobry bo potem nasza Bohaterka z jedną z sióstr chodziły do prywatnych szkół w Warszawie tzw. pensji. Rodzice mieli otwarte serca, do domu przyjęli na wychowanie jeszcze trójkę dzieci (!) – siostrzeńca Zofii oraz dzieci własnej córki Hanny (bliźniaków), która zmarła bardzo młodo.

Marylka Kotowska (bo tak ją zdrobniale nazywano) maturę zdała w 1918 roku jeszcze w Królestwie Polskim, na wiosnę, a w listopadzie już była niepodległa Polska. Oceny celujące to: historia Polski oraz religia!! Uczyła się, ale trwała przecież I wojna światowa. Miała przeszkolenie sanitarno-medyczne. W czasie wojny roku 1920 pracowała jako sanitariuszka Polskiego Czerwonego Krzyża – opiekując się rannymi żołnierzami.

Następnie zaczęła studia medyczne w Warszawie, ale wkrótce jednak je przerwała i wstąpiła do klasztoru Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego. Przybyła 29 lipca 1922 roku do Kęt koło Bielska-Białej. Dnia 1 lutego 1923 została przyjęta do nowicjatu, 15 sierpnia 1928 przyjęła śluby wieczyste, właśnie w Kętach. Zakon Sióstr Zmartwychwstanki⁷ skierował ją na studia do

⁶ <http://www.przyrynek.waw.pl/kontakt/parafia>; strona parafii dzisiaj.

⁷ <http://www.zmartwychwstanki.org.pl/>; o zgromadzeniu zakonnym.

<https://siostryzmartwychwstanki.pl/kety/>; klasztor w Kętach.

<https://www.niedziela.pl/artukul/39661/nd/Siostry-Zmartwychwstanki-w-Ketach>; informacja w „Niedzieli”.

=====

Warszawy na kierunku CHEMIA. Skończyła studia uniwersyteckie w czerwcu 1928. Ciekawa sprawa – dopiero z **dyplomem magistra w ręce**, złożyła śluby wieczyste – oznacza to */według eseisty/* całkowite, silne i świadome oddanie swojego życia na służbę Bogu i bliźnim. Przez pewien czas pracowała w Seminarium Nauczycielskim – z polecenia przełożonych.

Krewny eseisty jest zakonnikiem salezjaninem. Został wysłany na kilka lat do Niemiec m.in. do Monachium. Po powrocie został skierowany na studia z germanistyki, które ukończył. Salezjanie prowadzą szkoły, dziś jest nauczycielem niemieckiego. Na korytarzach ATH widywało się w ostatnich latach 3 czy 4 zakonnice, zdaje się, że na wydziale nauk o zdrowiu.

Ona została wysłana do Wejherowa. Siostry założyły nowy klasztor i ośrodek szkolny. Dnia 22 lipca 1934 nastąpiło kanoniczne otwarcie domu zakonnego. Do wybuchu wojny było już tylko 5 lat, kto mógł przypuszczać... Można zadać sobie pytanie – co mogły osiągnąć siostry gdyby nie atak Hitlerowskich Niemiec? co mogła osiągnąć Polska – gdyby nie wojna? Rok szkolny w zespole szkół prowadzonym przez Zgromadzenie to tradycyjnie **1 września 1934**. Alicja została dyrektorem placówki. Są uroczę zdjęcia z uczennicami oraz z gronem nauczycielskim. Str. 135: na spotkaniu z Prezydentem Ignacym Mościckim – duża grupa uczennic...

Hitlerowcy – aresztowali (24.10.1939), maltretowali... Autorzy omawianej książki piszą, że rozstrzelanie było dokładnie w dniu Święta Narodowego Polski. Według relacji świadków na Jej ciężarówkę, razem z Nią zapakowano także grupę dzieci żydowskich, które starała się uspokoić... Świadkowie mówili także, iż była w habicie, choć często dawano więźniom więzienne ubrania.

Zastrzelona, zakopana... W 1946 roku przeprowadzono ekshumację, znaleziono **czarny różaniec**, charakterystyczny dla Zgromadzenia Zmartwychwstanek, uznano Ją jako zidentyfikowaną.

<http://www.nasza-arka.pl/2007/rozdzial.php?numer=11&rozdzial=6>; informacja w czasopiśmie „Arka”.

=====

Polecam obie książki – taki jest cel eseju/recenzji - a zwłaszcza rozdziały poświęcony naszej Heroinie, jest wiele innych ciekawych informacji, z oczywistych względów tutaj pominiętych...

Kościół uznał heroiczność Jej cnót. Beatyfikacja została ogłoszona 13 czerwca 1999 (w stulecie Jej urodzin), w Warszawie (w Jej rodzinnym mieście) przez papieża Jana Pawła II.

Inne Publikacje

1. Bielasta, Barbara. "Siostra Alicja Kotowska-mazowiecka błogosławiona." *Studia Mazowieckie* 4.4 (2008).
2. Grot, Elżbieta. "Zbrodnie hitlerowskie w Piaśnicy: stan badań i postulaty." *Acta Cassubiana* 3 (2001): 27-42.
3. Grot, Elżbieta Maria. "Ludobójstwo w Piaśnicy jesienią 1939 r. ze szczególnym uwzględnieniem losu mieszkańców Gdyni." *Zeszyty Gdyńskie* 4 (2009): 237-265.

Śladami Bohaterki

WARSZAWA

miasto młodości naszej Bohaterki

Kościół w Warszawie (na skarpie wiślanej) - Nawiedzenia NMP, w którym Bohaterka była ochrzczona

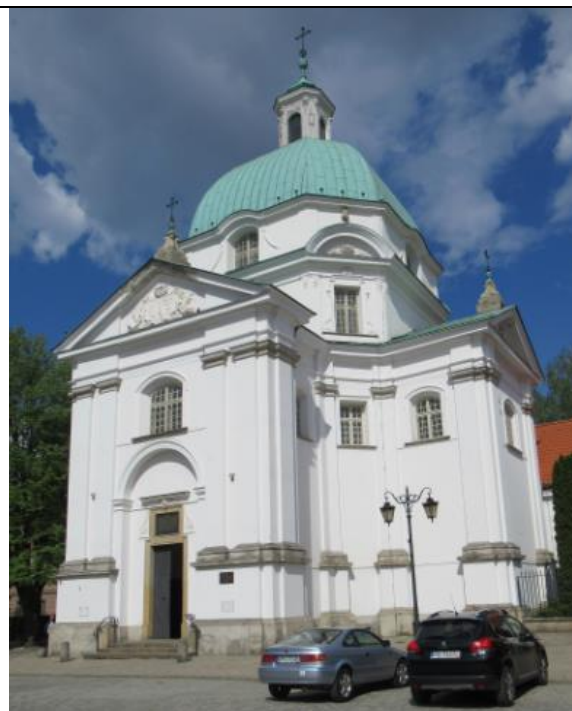
Pomnik przy murze kościelnym.

Kościół Nawiedzenia NMP ledwo widoczny w lewym górnym rogu dolnego zdjęcia, na zdjęciu widzimy inny kościół należący do tej samej parafii.

Kościół Sióstr Benedyktynek,
 przyklasztorny.

Pomnik Marii Skłodowskiej – Curie,
 przy murze kościelnym, uczona idzie na skarpe,
 już widać Wisłę ...

Płaskorzeźba na jednej z kamienic.

Dzisiejszy Wydział Chemii UW, który to kierunek ukończyła nasza Bohaterka.
Poniżej wyraz „CHEMII” ukrył się za drzewami...

Ten sam budynek Wydziału Chemii UW, formalnie odrębny wydział chemii powstał później...

Ul. Pasteura, przy której są budynki UW.

Widok dzisiejszych budynków Wydziału Chemicznego UW od strony ul. Pasteura.

Kęty

- słynne miasto w okolicach Bielska-Białej

Klasztor Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego w Kętach

Fotografie z Archiwum Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstanków w Kętach (poniżej)

Klasztor S. S. Zmartwychwstania P^{go} w Kętach

Kaplica S. S. Zmartwychwstania Pańskiego w Kętach

Zdjęcia wykonał: Stan Zawiślak

oprócz

zdjęć z Klasztoru w Kętach (tak współczesnych jak i archiwalnych), które udostępniła siostra z Archiwum Generalnego Sióstr Zmartwychwstank w Kętach - za co bardzo uprzejmie i serdecznie dziękuję.

=====

DODATEK

Inne składanki już w serii:

- [1] Kobiety ze Lwowa;
- [2] Upór i przekora. 52 kobiety, które odmieniły naukę i świat;
- [3] O parlamentarzystkach cz. I;
- [4] O parlamentarzystkach cz. II;
- [5] & [6] w tym odcinku

w przygotowaniu

- [7] Kosmiczne dziewczyny - młodzieżowa,
- [8] Profesorki - młodzieżowa,
- [9] Artystki, projektantki.